

Departement Kanselarij
en Bestuur
Vlaams Rampenfonds
Mr. Wim Claes
Team Coördinator
Boudewijnlaan 30 bus 48
1000 – Brussel

Uw ref.: e-mail van Dhr. Wim Claes dd. 25/07/2016
Onze ref: R/CALA/LD/2016_19_1

Onderwerp: Voorlopig Advies over de overvloedige neerslag op 23 juli 2016 in de streek tussen Tienen en Beringen-Tessenderlo.

Ukkel, 25 juli 2016

Mijnheer,

Als antwoord op ons telefonisch contact en uw aanvraag om een advies, ontvangen per e-mail op 25 juli 2016, heb ik de eer uw aandacht te vestigen op de volgende elementen betreffende de weersomstandigheden die schade hebben veroorzaakt in de streek tussen Tienen en Tessenderlo – Beringen op 23 juli 2016 in de late namiddag. Het uitzonderlijke karakter van deze gebeurtenissen is gebaseerd, wanneer dit mogelijk was, op de criteria vermeld in het ministerieel rondschrijven van 20 september 2006.

1) Atmosferische omstandigheden en onweersactiviteit op 23 juli 2016

De eerste onweersverschijnselen manifesteerden zich in de getroffen streek vanaf ongeveer 15h15. In eerste instantie waren ze nog weinig actief en de neerslag die ermee gepaard ging weinig intens. Deze zone situeerde zich toen tussen Zoutleeuw en Sint-Truiden.

Vanaf 16h echter, werden de onweersbuien intenser en tot nagenoeg 18h30 werd de streek tussen Tienen en Beringen-Tessenderlo getroffen door lokale, overvloedige neerslag. Problematisch tijdens deze periode was dat deze onweersbuien nagenoeg stationair waren waardoor op relatief korte tijd zeer belangrijke neerslaghoeveelheden werden waargenomen. Rond 17h situeerden de buien zich

tussen Halen via Linter naar Tienen. Iets later werd nog steeds deze streek getroffen met inbegrip van een deel van de gemeente Kortenaken.

Iets voor 18h was het weeral de streek tussen Linter en Halen–Diest –Lummen waar lokaal veel neerslag viel. Tussen 18h en 18h30 strekte de actieve regenzone zich uit vanaf Tienen tot Tessenderlo.

Uiteindelijk na 18h30 nam de onweersactiviteit en de bijhorende intense neerslag geleidelijk af en verplaatsten de geïsoleerde onweerscellen zich naar het noord noordoosten.

Wij stelden echter nog vast dat nadien, omstreeks 19.30h en tot 20h de streek van Diest – Halen opnieuw werd getroffen door een onweerscel die snel uitstierf, en rond 20h verdween de onweersactiviteit uit het getroffen gebied.

2) Gemeten neerslaghoeveelheden op 23 juli 2016

Wij hebben de beschikbare grondmetingen in de getroffen gemeenten of in de buurgemeenten van het klimatologische meetnet van het KMI en de meetpunten van het HIC en de VMM geanalyseerd.

Wat de neerslaghoeveelheden betreft op 24 uur (tussen 08h op 23 juli en 08h de volgende dag) werd de hoogste hoeveelheid gemeten in het KMI meetpunt te **Ransberg (Kortenaken) met 80,2 mm**. Onze waarnemer ter plaatse bevestigde ons telefonisch dat deze neerslaghoeveelheid viel op ongeveer 2 uur tijd. Op het grondgebied van Tienen beschikken wij over de metingen in een meetpunt van de VMM met 58,5 mm en het HIC met 37,6 mm. Op het grondgebied van Zoutleeuw werd in het meetpunt van het HIC 24,7 mm gemeten. In het meetpunt van de VMM te Linkhout (Lummen) werd 33,9 mm gemeten en in het klimatologische meetpunt te Molenstede (Diest) 9,2 mm.

Volledigheidshalve vermelden wij de neerslaghoeveelheden in de meetpunten van Tessenderlo (VMM) met 12,5 mm en op het grondgebied van Beringen in het meetpunt van het KMI te Koersel met 25,5 mm.

Wat de uurlijkse neerslaghoeveelheden betreft werd de hoogste uurlijkse neerslaghoeveelheid gemeten in Linkhout met 28,7 mm tussen 18h en 19h, gevolgd door Tienen (HIC) met 24,2 tussen 18h10 en 19h10 en Tienen (VMM) met 23,1 mm.

Wij kunnen dus besluiten dat de grondmetingen het criterium van 60 mm op 24 uur hebben overschreden in Ransberg (Kortenaken) met 80,2 mm. Op uurlijks niveau werd in geen enkel meetpunt 30 mm op 60 minuten bereikt of overtroffen.

3) Vergelijking grondmetingen / radarbeelden

Om te beslissen of de neerslag in sommige gemeenten wel degelijk uitzonderlijk was is een vergelijking van de radarbeelden met de grondmetingen in de beschikbare meetpunten onontbeerlijk.

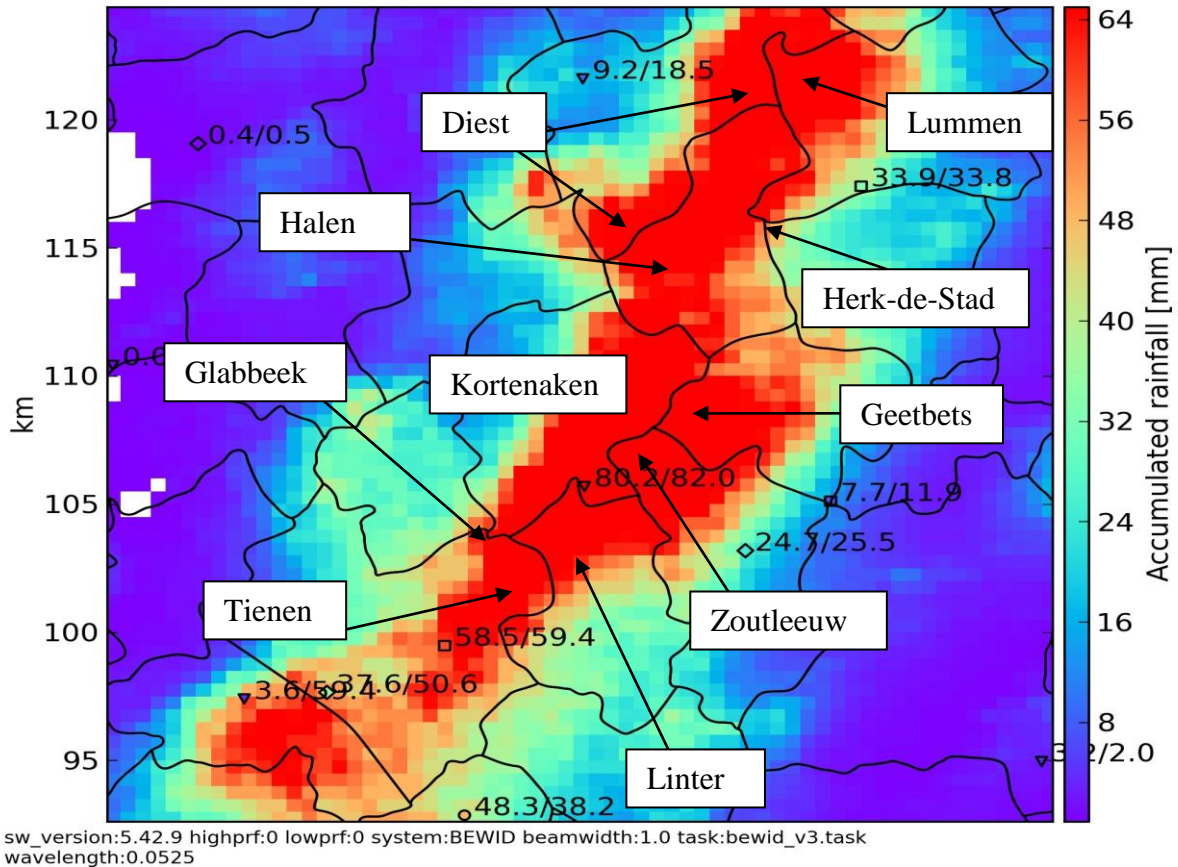
Wij dienen echter rekening te houden met de aanwezigheid van hagel tijdens deze onweersbuien. De reflectiviteit van hagel is beduidend hoger dan deze van regenbuien en kan in sommige gevallen tot misleidende conclusies leiden. De radarbeelden van onze radar in Wideumont gaf ons de beste kwaliteit van radarbeelden en bevestigde bovendien de aanwezigheid van hagel, lokaal op het grondgebied van Kortenaken (echter niet in ons meetpunt), lokaal in Diest en Lummen en zéér lokaal in Beringen en Halen.

Uit de gedetailleerde radarbeelden, elke 5 minuten gegenereerd, konden wij echter vaststellen dat de hagelbuien maar een tiental minuten duurden op het grondgebied van deze gemeenten en zowel qua ruimtelijkheid als in de tijd verwaarloosbaar voor het opmaken van dit advies.

In figuur 1, gecentreerd op de gemeente Kortenaken worden de neerslaghoeveelheden weergegeven geregistreerd door de radar van Wideumont tussen 08h op 23 juli en 08h de volgende dag. De neerslaghoeveelheden worden aangeduid door de grondmetingen/ schattingen van de radar in de meetpunten (waarden links / waarden rechts). Wij stellen vast dat de hoeveelheid in het meetpunt van Ransberg bevestigd wordt door de radardata. Verder kunnen wij besluiten dat zeer waarschijnlijk het noordoosten van het grondgebied van Tienen, het noordelijke deel van de gemeente Linter, het noordwestelijke deel van Zoutleeuw, het westelijke deel van Geetbets, het grootste deel van de gemeente Halen, het zuidoosten en het noordoosten van de gemeente Diest, het westen van de gemeente Lummen en mogelijk, rekening houdend met de nauwkeurigheid van de radarbeelden in het uiterste zuidoosten van Glabbeek en het uiterste noordwesten van Herk-de-Stad.

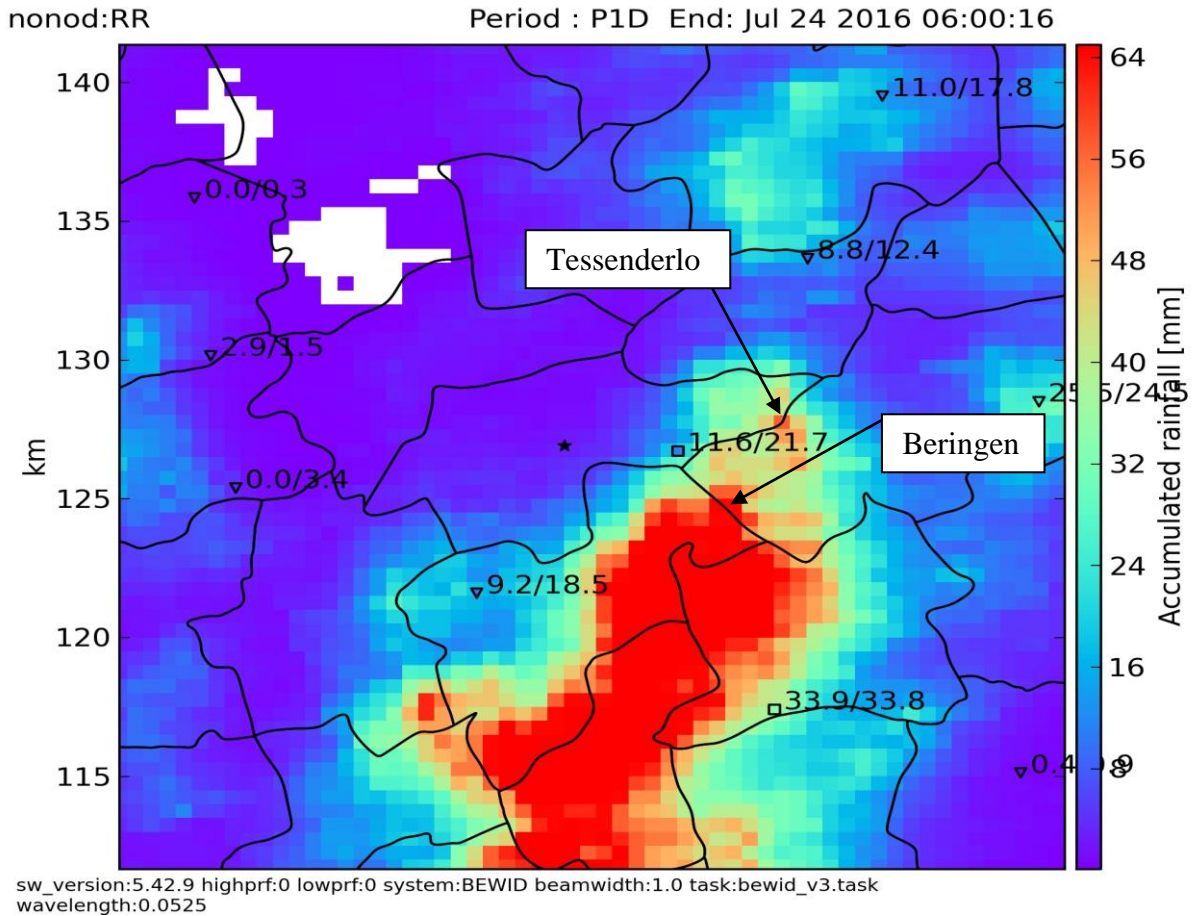
nonod:RR

Period : P1D End: Jul 24 2016 06:00:16

*Figuur 1: neerslaghoeveelheden tussen 08h op datum van 23 juli en 08h de volgende dag van de radar van Wideumont. Het radarbeeld is **gecentreerd op de gemeente Kortenaken** waar 80,2 mm werd gemeten op 24 uur. **De pijlen duiden de locaties aan op de andere gemeenten waar lokaal 60 mm werd bereikt of overtroffen in Tienen, Linter, Zoutleeuw, Geetbets, Kortenaken, Lummen, Diest, Halen en mogelijk zeer lokaal in Glabbeek en in Herk-de-Stad.***

Wij kunnen dezelfde oefening doen, ditmaal met het radarbeeld gecentreerd op Tessenderlo. Hieruit blijkt dat het niet vanzelfsprekend is te besluiten dat de neerslaghoeveelheden op het grondgebied van deze gemeente waarschijnlijk de drempel van 60 mm hebben gehaald. Nochtans is het niet onmogelijk dat zeer lokaal en grenzend aan de gemeente Beringen dit wel het geval was. Wij kunnen deze gemeente niet uitsluiten en voor de gemeente Beringen zijn er wel degelijk aanwijzingen dat dit lokaal in het zuiden van de gemeente het geval was. In figuur 2 zien we het radarbeeld gecentreerd op de gemeente Tessenderlo.

Figuur 2: neerslaghoeveelheden tussen 08h op datum van 23 juli en 08h de volgende dag van de radar van Wideumont. Het radarbeeld is gecentreerd op de gemeente Tessenderlo. De pijlen duiden de locaties aan op de gemeenten Beringen en Tessenderlo waar lokaal 60 mm op 24 uur niet uitgesloten kan worden.

4) Besluiten

De meteorologische analyse toont aan dat relatief overvloedige neerslag zich plaatselijk kon manifesteren in de streek van tussen Tienen en Tessenderlo op 23/07/2016 in de late namiddag.

De grondmetingen laten ons toe te besluiten dat de gemeten waarden alleen in het meetpunt van Ransberg op het grondgebied van Kortenaeken de criteria van 60 mm op 24 uur of 30 mm op 60 minuten hebben overschreden met 80,2 mm.

Wat de uurlijkse neerslaghoeveelheden betreft hebben wij nergens 30 mm in 60 minuten gemeten.

Wij stelden eveneens vast dat het in de getroffen gemeente heeft gehageld en dit werd ons trouwens bevestigd door de persartikels. Dit bemoeilijkt een analyse van de radarbeelden omdat deze hagelbuien verkeerdelijk kunnen worden geïnterpreteerd als intense neerslag.

Desondanks konden wij, gezien de beperkte hagelduur en de lokale aard ervan, een analyse maken die gebaseerd is op de metingen in Ransberg op 24 uur (en waar het niet hagelde) om een **voorlopig** advies te maken wat de aangrenzende gemeente betreft.

De gecombineerde analyse van grondmetingen en radarbeelden liet ons toe te besluiten dat, rekening houdend met de korte duur van neerslag onder de vorm van hagel en de zeer lokale aard ervan, waarschijnlijk lokaal 60 mm werd bereikt of overtroffen in Tienen, Linter, Zoutleeuw, Geetbets, Kortenaeken, Lummen, Diest, Halen en mogelijk zeer lokaal in Glabbeek en in Herk-de-Stad, Tessenderlo en Beringen.

Wij wensen eveneens op te merken dat het niet altijd de gebieden zijn waar de meeste neerslag valt die te maken krijgen met wateroverlast. Het gebeurt dat lager gelegen gebieden of gebieden die stroomafwaarts van een waterloop liggen geconfronteerd worden met wateroverlast veroorzaakt door overvloedige neerslag afkomstig van hoger gelegen gebieden.

Voor bijkomende inlichtingen over dit advies kan U steeds contact opnemen met M. Luc Debontridder (tel. 02/373 05 21, fax 02/373 05 28 of e-mail : luc.debontridder@oma.be).

Luc Debontridder